

สารบัญ

บทนำ	11
บทที่ 1 ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย	19
● ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย	19
ลักษณะความหลากหลายทางชีวภาพในเขตป่าเขา	21
● การใช้ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย	31
การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรมของชาวบ้านและทางราชการ	33
การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรมในทางอุตสาหกรรม	38
● ประเทศไทยและภูมิภาคในกระแสเศรษฐกิจอุตสาหกรรม และเกษตรกรรมจากป่าเขตร้อน	42
บทที่ 2 สถานภาพทางนโยบายและปัญหาในการอนุรักษ์ การใช้ การพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย	51
● กฎหมายและนโยบายรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากร ความหลากหลายทางชีวภาพ	51
นโยบายและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	51
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ องค์กรหรือสถาบันในการจัดการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ	54 63
● ปัญหาและผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย	67
ความเสี่ยงต่อความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย	67
ปัญหาจากโครงการจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาการป่าไม้แห่งประเทศไทย	72
ปัญหาจากข้อจำกัดเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา	74
ปัญหาจากข้อจำกัดในเรื่องทุนและเทคโนโลยี	85

● สภาพปัญหาทางนโยบายในการอนุรักษ์และการพัฒนา	
ความหลากหลายทางชีวภาพ	88
ปัญหาจากนโยบายและกฎหมาย	88
ปัญหาจากการพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพในสภาพป่า	
และนอกสภาพป่า	93

บทที่ 3 อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ กับการอนุรักษ์ การใช้ และการพัฒนาในประเทศไทย 99

● ภูมิหลังการประชุม UNCED หรือ EARTH SUMMITT	99
ผลสรุปการประชุม UNCED	101
● สำระสำคัญของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ	105
หลักการ วัตถุประสงค์ ของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ	105
ความช่วยเหลือทางเทคนิค วิทยาศาสตร์ และการเงิน	114
การตั้งข้อสงวน และการระงับข้อพิพาท	118
● อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพกับประเทศไทย	119
การเข้าร่วมของประเทศไทย	119
การพิจารณาข้อดีข้อเสียในการให้สัตยาบันในอนุสัญญาว่าด้วยความ	
ความหลากหลายทางชีวภาพ	121
การประเมินผลดีผลเสีย	127

บทที่ 4 แนวทางของกฎหมายในการอนุรักษ์ การใช้ และการพัฒนา ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย 133

● ข้อพิจารณาว่าด้วยการอนุรักษ์ การใช้ และการพัฒนาความหลากหลาย	
ทางชีวภาพ ภายใต้กรอบอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ	133
การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ	135
การอนุรักษ์และการพัฒนา	138
การเข้าถึงและการถ่ายทอดเทคโนโลยี	141
● การอนุรักษ์ การใช้ และการพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพภายใต้	
กรอบกฎหมายไทย และอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ	147

- ประเด็นข้อพิจารณาว่าด้วยการอนุรักษ์ การใช้ และการพัฒนา
ความหลากหลายทางชีวภาพภายใต้กรอบของสังคมไทยและระดับภูมิภาค 149
- แนวทางกฎหมายว่าด้วยการอนุรักษ์ การใช้ และการพัฒนา
ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย 152

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ 155

- บทสรุป 155
- ข้อเสนอแนะ 162

บันทึกท้ายบท 166

รายการเอกสารอ้างอิง 173

ภาคผนวก 177

- ภาคผนวก ก. อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ 178
- ภาคผนวก ข. คำสั่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ 209
- ภาคผนวก ค. การให้สัตยาบันแก่ อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ 212
- ภาคผนวก ง. รายงานสรุป ความเห็นของคณะกรรมการอนุสัญญา
ว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ 221
- ภาคผนวก จ. สรุปการประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ 242
- ภาคผนวก ฉ. เป็ล้าน้อย ... สมุนไพรไทยเพื่อประโยชน์ของใคร ? 244